

EUROOPA PARLAMENT

2009–2014

Istungidokument

5.7.2010

B7-0425/2010

RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

komisjoni asepresidendi ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja avalduse alusel

vastavalt kodukorra artikli 110 lõikele 2

Õigustepõhine ELi vastus HIV/AIDSi probleemile

Charles Tannock
fraktsiooni ECR nimel

RE\823655ET.doc

PE442.023v01-00

ET

Ühinenud mitmekesisuses

ET

Euroopa Parlamendi resolutsioon õigustepõhise ELi vastuse kohta HIV/AIDSi probleemile

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse eelseisvat XVIII rahvusvahelist AIDSi-teemalist konverentsi „Just siin, just nüüd”, mis toimub Viinis 18.–23. juulil 2010;
  - võttes arvesse ÜRO deklaratsiooni „Ülemaailmne kriis – ülemaailmne tegevus”, milles võetakse kohustus tegeleda HIVi ja AIDSi probleemiga ning mille ÜRO Peaassamblee võttis vastu 26. eristungjärgul 27. juunil 2001;
  - võttes arvesse ÜRO Peaassamblee eristungjärgul 2. juunil 2006 toimunud kõrgetasemelist kohtumist HIVi ja AIDSi teemal ning kohtumisel vastu võetud poliitilist deklaratsiooni;
  - võttes arvesse 27. aprilli 2001. aasta Abuja deklaratsiooni HIVi ja AIDSi, tuberkuloosi ning muude seotud nakkushaiguste kohta, ÜRO Peaassamblee eristungjärgu 2006. aasta kõrgetasemelisele kohtumisele esitatud Aafrika ühist seisukohta ning nõudmist võtta kiirendatud meetmeid HIVi ja AIDSi, tuberkuloosi ja malaariaga seotud teenuste üldise kättesaadavuse tagamiseks Aafrikas, millele Aafrika Liit kirjutas alla Abujas 4. mail 2006;
  - võttes arvesse oma 6. juuli 2006. aasta resolutsiooni HIV/AIDSi kohta: aeg tegutseda, 24. aprilli 2007. aasta resolutsiooni HIV/AIDSi vastase võitluse kohta Euroopa Liidus ja naaberriikides aastatel 2006–2009 ning 20. novembri 2008. aasta resolutsiooni HIV/AIDSi varajase diagnoosimise ja varajase ravi kohta;
  - võttes arvesse nõukogu 2009. aasta novembri järeldusi välistegevuse kaudu HIV/AIDSi, malaaria ja tuberkuloosiga võitlemise Euroopa tegevusprogrammi (2007–2011) edusammude kohta;
  - võttes arvesse ÜRO HIV/AIDSi ühisprogrammi (UNAIDS) 2009. aasta aruannet ülemaailmse AIDSi-epideemia kohta;
  - võttes arvesse UNAIDSi tulemuste raamistikku aastateks 2009–2011;
  - võttes arvesse ÜRO 2010. aasta aruannet aastatuhande arengueesmärkide kohta;
  - võttes arvesse oma 15. juuni 2010. aasta resolutsiooni edusammude kohta aastatuhande arengueesmärkide saavutamiseks lähtuvalt vahekokkuvõttest ÜRO 2010. aasta septembri kõrgetasemelise kohtumise ettevalmistamisel;
  - võttes arvesse kodukorra artikli 110 lõiget 2,
- A. arvestades, et HIV/AIDSiga elavate inimeste arv kasvab jätkuvalt, kogu maailmas on selliseid inimesi hinnanguliselt 33,4 miljonit ja eriti murettekitav on see, et 2008. aastal nakatus 2,7 miljonit inimest;

- B. arvestades, et kaitsevahenditeta heteroseksuaalne vahekord on praegu olulisim HIV-nakkuse leviku tegureid kogu maailmas ning poole kõikidest uutest HIVga nakatunudest moodustavad alla 25-aastased noored;
- C. arvestades, et naised moodustavad praegu poole AIDSi põdevatest inimestest ja 60% Aafrikas elavatest AIDSi-haigetest, kuivõrd naiste nakatumise tõenäosus on kaks kuni neli korda suurem kui meestel; on jätkuvalt sügavas mures haiguse üldise leviku ja feminiseerumise pärast;
- D. arvestades, et HIV/AIDS on endiselt kogu maailmas üks sagedasemaid surmapõhjust, mille arvele langes 2008. aastal 2 miljonit surmajuhtumit, ning ennustuste kohaselt jääb see maailmas tähtsaks enneaegse suremuse põhjuseks ka eelseisvatel kümnenditel;
- E. arvestades, et HIV/AIDSi ja pandeemia mõju suhtes on kõige vastuvõtlikumad naised ja tütarlapsed, noored, eakad, meestega seksivad mehed, süstivad ja muud narkomaanid, seksuaaltöötajad, transseksuaalid, vangid, võõrtöötajad, orvud, konfliktikolletes ja konfliktijärgsetes piirkondades elavad inimesed, põlisrahvad, pagulased ja riigisisest ümberasustatud isikud ning samuti HIV/AIDSiga tegelevad sotsiaaltöötajad;
- F. arvestades, et inimõiguste ja põhivabaduste teostamine kõikide inimeste puhul on oluline, et vähendada vastuvõtlikkust HIV/AIDSile;
- G. arvestades, et Sahara-tagune Aafrika on endiselt kõige rängemalt kannatav piirkond, kus 22,4 miljonit inimest elab HIV/AIDSiga ja kus 2008. aastal registreeriti 71% kõigist uutest nakatumistest HIV/AIDSiga;
- H. arvestades, et HIV/AIDS puudutavad jätkuvalt ebaproportsionaalselt rängalt naisi ja tüdrukuid, kusjuures ligikaudu 60% HIV/AIDSi nakatunudest Sahara-taguses Aafrikas on naised;
- I. arvestades, et HIV/AIDSiga seostatava häbimärgistamise tõttu ei tea umbes 30% HIV/AIDSiga nakatunudest, et nad on nakatunud, ning uuringute kohaselt hõlbustab diagnoosimata nakkus HIV/AIDSi jätkuvat ülekandumist ning suurendab HIV/AIDSiga elavate inimeste varase suremuse tõenäosust;
- J. arvestades, et samasooliste seksuaalne läbikäimine on ikka veel tugevalt häbimärgistatud, kõige selgemalt Sahara-taguses Aafrikas, kus 31 riigis on samasooliste täiskasvanute vahel nende nõusolekul toimuv seks kuritegu, 4 riigis karistatakse selle eest surmanuhtlusega ja teistes riikides nähakse kriminaalkaristusena ette pikem kui 10-aastane vangistus, ning et selline häbimärgistamine takistab HIV/AIDSi ennetustööd;
- K. arvestades, et kuna ebaseaduslike uimastite tarbijad on paljudes riikides tunnistatud kriminaalkurjategijateks, puudub neil juurdepääs HIV/AIDSi ennetusele, ravile, hooldusele ja toetusele, ning see soodustab süstitavate uimastitega seotud HIV/AIDSi ülekandumist;
- L. arvestades, et ikka veel on 106 riigil endi teatel seadused ja poliitika, mis takistavad märkimisväärselt tõhusat reageerimist HIV/AIDSi probleemile;

- M. arvestades, et 2008. aastal kaotasid HIV/AIDSi tõttu ühe või mõlemad vanemad hinnanguliselt 17,5 miljonit last, kellest suur enamus elab Sahara-taguses Aafrikas ja kes kannatavad sageli häbimärgistamise ja diskrimineerimise all ning neile võidakse keelata juurdepääs põhiteenustele, nagu haridus, mille tõttu suureneb omakorda nende HIV/AIDSiga nakatumise oht,
1. palub komisjonil ja nõukogul täita võetud kohustusi ning suurendada jõupingutusi HIV/AIDSi kui ülemaailmse rahvatervise prioriteediga tegelemisel, sealhulgas haiguse ennetamisel, ravis, haigete hoolduses ja toetamisel, kaasa arvatud ELi arengukoostöö valdkonnas;
  2. kutsub komisjoni ja nõukogu üles edendama reageerimisel HIV/AIDSi probleemile parimaid poliitikameetmeid ja tavaid poliitilises dialoogis ülemaailmsel ja riikide tasandil järgmiselt:
    - tagada HIV/AIDSiga elavate inimeste ja teiste peamiste riskirühmade inimõiguste edendamine, kaitsmine ja järgimine;
    - toetada selliste õigusaktide läbivaatamist ja muutmist, mis tõkestavad tõhusaid, tõenditel põhinevaid HIV/AIDSi programme ja teenuseid, eriti neid, mis on suunatud peamistele riskirühmadele;
    - HIV/AIDSi programmidega, mis on suunatud HIV/AIDSiga elavatele inimestele ja teistele peamistele riskirühmadele ning mille eesmärk on võimaldada üksikisikutele ja kogukondadele reageerida HIV/AIDSi probleemile, vähendades HIV/AIDSiga nakatumise ohtu ja vastuvõtlikkust nakatumisele ning leevendades HIV/AIDSi kahjulikku mõju, hõlbustades HIV/AIDSiga elavate inimeste ja teiste peamiste riskirühmade juurdepääsu haridusele ja tööhõivele;
    - tagada, et HIV/AIDSi-vastases võitluses tehtud edusammude jälgimine tulevikus hõlmab näitajaid, mis tegelevad otseselt HIV/AIDSiga seotud inimõiguste küsimustega ning hindavad neid;
    - järgida teadliku nõusoleku, konfidentsiaalsuse ja nõustamise põhimõtteid HIV/AIDSi-testi tegemisel ja muude HIV/AIDSiga seotud teenuste puhul;
    - võimaldada HIV/AIDSiga elavate inimeste ja teiste peamiste riskirühmade häbimärgistamise ja diskrimineerimise vastu, kaitsta nende õigust turvalisusele ning kaitsele kuritarvitamise ja vägivalla eest;
    - edendada ja hõlbustada HIV/AIDSiga elavate inimeste ning teiste peamiste riskirühmade suuremat osalemist HIV/AIDSi vastu võetavates meetmetes;
    - anda haiguse kohta objektiivset ja hukkamõistva alatoonita teavet;
    - anda inimestele võimalus, oskused, teadmised ja vahendid enda kaitsmiseks HIV/AIDSi nakatumise eest,

3. peab sellegipoolsest kahetsusväärseks, et deklaratsioon ei sisalda ülemaailmseid eesmäärke ega ravi, vahendite ja ennetustöö ajakava, ning selles ei esitata elujõulist tegevuskava, mille abil oleks võimalik saavutada eesmärk tagada 2010. aastaks tervishoiu üldine kättesaadavus kõigile HIVsse nakatunud inimestele;
4. väljendab sügavat muret asjaolu üle, et pooled uutest HIV-ga nakatunutest on lapsed ja noored;
5. väljendab pettumust asjaoluga, et kuigi suur osa nakatumisi toimub narkootikumide tarbimisel süstalde ühiskasutuse tõttu, ei ole paljudes riikides, sealhulgas mitmes ELi liikmesriigis, ikka veel tulemuslikke programme narkomaanidele puhaste süstalde jagamiseks;
6. rõhutab, et HIV/AIDSi leviku tulemuslikuks peatamiseks ja vähendamiseks tuleb rakendada peamistele vastuvõtlikele riskirühmadele suunatud erimeetmeid;
7. tunnistab riikide omavastutuse tähtsust, kutsub arenguriike üles pidama esmatähtsaks kulutusi tervishoiule üldiselt ja HIV/AIDSi vastast võitlust ning palub komisjonil toetada riikide valitsusi ja astuda dialoogi kodanikuühiskonnaga, et tegeleda häbimärgistamise ja diskrimineerimise vähendamisega;
8. nõuab tungivalt, et rahvusvahelisel, piirkondlikul, riigi ja kohalikul tasandil edendataks juurdepääsu HIV/AIDSi alasele koolitusele, teabele, vabatahtlikule nõustamisele, testimisele ja teenustele, tagades sealjuures täieliku konfidentsiaalsuse ja teadliku nõusoleku, ning sellist sotsiaalset ja õiguslikku keskkonda, mis oleks toetav ning võimaldaks inimesel turvaliselt oma HIV-staatust avaldada;
9. toonitab, kui oluline on kohalik tegevus ja asjaolu, et ennetuseks, raviks ja hoolduseks on vaja kaasata kohalikud kogukonnad;
10. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tegema koostööd UNAIDSiga, kelle ülesanne on jätkata ja toetada riikide jõupingutusi hõlmavate ja läbipaistvate protsesside ning ulatuslike riiklike eesmärkide kehtestamisel seoses HIV ennetamise, ravi, hoolduse ja toetusega;
11. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, ELi liikmesriikide parlamentidele, ÜRO peasekretärile, UNAIDSile, Maailma Terviseorganisatsioonile ning XVIII rahvusvahelise AIDSi-teemalise konverentsi korraldajatele.